

Ambtelijk voorstel deskundigenbijeenkomst

Nederlandse Digitaliseringsstrategie

Voorstel opzet bijeenkomst: Voorgesteld wordt om een bijeenkomst van vijf kwartier te organiseren met maximaal vier genodigden. Na een ronde inleidingen van maximaal zeven minuten per genodigde, is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

Indien de commissie meer dan vier sprekers wenst uit te nodigen, wordt voorgesteld om de deskundigenbijeenkomst op te delen in twee blokken.

Relevante sprekers/organisaties:

- **Arre Zuurmond** is voormalig Regeringscommissaris Informatiehuishouding en lid van de onafhankelijke NDS-raad. De adviesraad heeft als taak gevraagd en ongevraagd advies en feedback geven over de voortgang en uitvoering van de NDS. Op 16 april 2025 heeft Zuurmond het rapport '[Dwars door de orde](#)' aangeboden aan de toenmalige staatssecretaris van BZK (Szabó). In dit rapport schetst Zuurmond aan de hand van zeven invalshoeken een beeld van een vastgelopen, versplinterde overheid die nog draait op verouderde structuren, regels en interne politiek terwijl de samenleving digitaliseert. Hij identificeert meerdere knelpunten en pleit voor een fundamentele transformatie van de overheid.
- Het **adviescollege ICT-toetsing** (AcICT) is een onafhankelijk adviescollege dat zich focust op een betere beheersing van ICT-projecten en informatiesystemen bij de overheid. Het AcICT vervult een adviserende rol, zowel op verzoek als uit eigen initiatief, richting kabinet en parlement. Op 11 juni 2025 heeft het AcICT een [open brief](#) aangeboden aan de staatssecretaris van BZK en medeoverheden met aanbevelingen en suggesties voor een effectieve realisatie van de NDS.
- **Decentrale overheden:** de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van Waterschappen (UvW) zijn betrokken bij de totstandkoming van de NDS en zijn medeverantwoordelijk voor de overheidsbrede uitvoering ervan. Tijdens het rondetafelgesprek in de Tweede Kamer op 24 september jl. hebben de VNG en de UvW het woord gevoerd. De VNG heeft daarbij een [position paper](#) ingediend, waarin onder meer wordt gepleit voor voldoende financiering voor een uitvoeringsprogramma en voor extra investeringen om de ambities uit de NDS te realiseren. Het IPO was verhinderd. Voorgesteld wordt om één van de decentrale overheden (VNG/IPO/UvW) uit te nodigen voor de deskundigenbijeenkomst.
- Het **Rathenau Instituut** is een onafhankelijk kennisinstituut dat de politieke oordeelsvorming over technologie en innovatie ondersteunt. Digitalisering vormt één van hun kennisthema's. Het Rathenau Instituut heeft de Tweede Kamer ter voorbereiding van het notaoverleg over de NDS op 29 september jl. [een brief](#) aangeboden met vijf aanbevelingen ten aanzien van het digitaliseringsbeleid van het kabinet. Zij constateren onder meer dat de bescherming van grond- en mensenrechten in de NDS slechts summier is beschreven en doen een oproep om deze rechten te prioriteren en tijdig te sturen op de maatschappelijke impact van opkomende technologie.
- De **Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid** (WRR) heeft tot taak om de regering en het parlement wetenschappelijk en onafhankelijk advies te geven. De WRR heeft verschillende rapporten uitgebracht op het terrein van digitalisering, waaronder de rapporten '[Voorbereiden op digitale ontwrichting](#)' (2018), '[Opgave AI. De nieuwe systeemtechnologie](#)' (2021) en '[Aandacht voor de media. Naar nieuwe waarborgen voor hun democratische functies](#)' (2024). Onder verwijzing naar deze rapporten noemt de WRR in een [memo aan de programmacommissies 2025](#) het thema 'Digitalisering en democratie' als thema waar belangrijke politieke keuzes voorliggen.

Position papers: de genodigden worden verzocht een position paper van maximaal twee A4 aan te leveren, waarin zij de kernpunten van hun bijdrage uiteenzetten. Voorgesteld wordt om de genodigden de volgende vragen voor te leggen:

- Kunt u reflecteren op de randvoorwaarden die nodig zijn voor een effectieve uitvoering van de NDS?
- Wat zou u in dit kader willen meegeven met het oog op de wetgevende en controlerende taak van de Kamer?

Bijlage 1 – Overzicht Position Papers

Logius	Logius (beheerder van Generieke Digitale Infrastructuur zoals <i>DigiD</i> , <i>MijnOverheid</i> e.d.) steunt inzet NDS, maar ziet dat voortouw nemen of versnelling bewerkstelligen alleen succesvol kan met extra (financiële) middelen voor beheer, doorontwikkeling en continuïteit van diensten. Het is belangrijk dat overheidsorganisaties elkaar vertrouwen, samen durven te investeren, en bestaande werkwijzen, waar nodig, durven los te laten of aan te passen. Als netwerkorganisatie zoekt Logius van nature de samenwerking. Ook is Logius expert op het gebied van standaarden en stelsels o.a. door betrokkenheid bij wetgeving en architectuurkaders (LCM).
NPD	Netwerk Publieke Dienstverleners vraagt als samenwerkingsverband aandacht voor prioritering i.v.m. volle digitaliseringsportfolio's, stabiliteit en continuïteit van de financiering, vereenvoudiging van wet- en regelgeving die zoveel mogelijk op Europese wetgeving aansluit en governance met duidelijk mandaat en doorzettingsmacht. NPD weet, omdat de leden dagelijks contact hebben met burgers en ondernemers, als geen ander hoe belangrijk een goede en passende dienstverlening is voor het vertrouwen in de overheid.
UvW	De Unie van Waterschappen ziet de NDS als kans om digitalisering verder te versterken door samen te werken met andere overheidslagen. Een zorgvuldige uitwerking is essentieel voor succesvolle implementatie. Met de Vaarkaat 'Digitaal op koers' hebben de waterschappen al ervaring opgedaan met gezamenlijke digitalisering. Naar aanleiding daarvan merken zij op dat sectorbrede afstemming mogelijk is wanneer organisaties samen richting bepalen, terwijl ze ruimte houden voor eigen implementatie.
VNG	De VNG benadrukt dat ze vooruitlopen in de ontwikkelingen om digitalisering als collectief aan te pakken. De VNG pleit voor een Bestuurlijk Overleg Digitalisering en voldoende middelen voor de uitvoering van de NDS. De ALV van de VNG heeft met 99% van de stemmen besloten om tenminste 80% van hun digitalisering als collectief op te pakken. Gemeenten pakken dus regie op het digitaliseringsdossier.
CVNL	Cyberveilig Nederland adresseert met name het belang van digitale weerbaarheid en soevereiniteit, vanwege de toegenomen risico's van strategische afhankelijkheden. De Nederlandse cybersecurity sector is voornamelijk een dienstensector. Ten behoeve van de ondersteuning van deze dienstverlening zijn Europese alternatieven beschikbaar, maar die zijn soms minder gebruiksvriendelijk of duurder. De Nederlandse sector staat internationaal hoog aangeschreven op het gebied van cryptografie en innovatieve softwareontwikkeling.
DCC	Dutch Cloud Community geeft het belang aan van afhankelijkheden van niet-Europese leveranciers terugdringen en autonomie zwaarder mee te wegen bij aanbestedingen. Cyberdreigingen en -incidenten maken minder kans impactvol te

	zijn bij een eigen vindingrijke industrie die nauw samenwerkt met haar nationale overheidsdiensten.
Forum Standaardisatie	Forum Standaardisatie pleit voor betere digitale samenwerking en open standaarden die voor iedereen bruikbaar zijn. Dit kan bijvoorbeeld door middel van wettelijke standaarden, het inregelen van capaciteit en deskundigheid en het vooraf toetsen van ICT-aanbestedingen. Het Forum Standaardisatie is een adviescommissie met deskundigen uit diverse overheidsorganisaties, het bedrijfsleven en de wetenschap. Het Forum adviseert de publieke sector over standaardisatie en open ICT-standaarden. Daarnaast helpt het Forum overheidsorganisaties om verplichte standaarden toe te passen. Het gebruik van open standaarden maakt samenwerking en gegevensuitwisseling over organisatiegrenzen heen gemakkelijker en veiliger. Ook maakt het de overheid minder afhankelijk van bedrijven die ICT-voorzieningen en infrastructuur leveren.
NLdigital	NLdigital onderschrijft het belang van een nationale aanpak. Voor succes zijn een investeringsagenda, nauwe samenwerking, meetbare doelen en een betrokken markt noodzakelijk. NLdigital kan zorgen voor een betere samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen, bijvoorbeeld voor middel van signalering en feedback, werken aan kennisdeling, digitale vaardigheden versterken en maatschappelijke legitimiteit vergroten en meedenken bij beleidsontwikkeling.
DINL	Stichting Digitale Infrastructuur Nederland geeft aan dat digitalisering elk aspect van de samenleving raakt. Daarom is het belangrijk dat de overheid hier zelfbewust mee omgaat en bijvoorbeeld inzet op open standaarden, een bundeling van inkoopkracht en het gebruik van gezamenlijke oplossingen.
ADS	Alliantie Digitaal Samenleven legt de nadruk op dat iedere Nederlander van de ontwikkelingen kan profiteren en ontwikkelingen altijd in dienst staan van mensen en bijdragen aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen. De Alliantie Digitaal Samenleven werkt samen met eindgebruikers én publieke, private en maatschappelijke organisaties aan een toekomst waarin digitale innovatie dienstbaar is aan ieder individu. De Alliantie identificeert daarom onderliggende maatschappelijke problemen en brengt die onder de aandacht op plekken met invloed en verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd brengen wij partijen bij elkaar en creëren samenhang in een versnipperd veld van oplossingen.
VOB	Vereniging Openbare Bibliotheken vraagt aandacht voor de toegankelijkheid van digitale dienstverlening. Omdat mensen vastlopen bij digitale dienstverlening staat de toegang tot hulp en ondersteuning in die gevallen onder druk. Bij het IDO wordt iedere dag opnieuw zichtbaar hoe, waar en dát mensen digitaal vastlopen.
KickstartAI	Kickstart AI pleit voor het verstellen van de adoptie van Artificiële Intelligentie (AI) in Nederland, omdat AI het potentieel heeft om de toekomst positief vorm te geven en de economische groei te stimuleren. Door de grootste en meest betrokken AI-community

	van Nederland te bouwen met als doel AI-talent in Nederland aan te trekken, te behouden en te ontwikkelen, hebben we de grootste community van data science- en AI-experts gecreëerd met meer dan 7500 leden van meer dan 750 organisaties. Kickstart AI werkt samen met bedrijven, overheden en maatschappelijke organisaties aan praktische AI-oplossingen en is een strategische ecosysteempartner.
PublicSpaces	PublicSpaces pleit ervoor dat de overheid samen met de publieke sector, het maatschappelijk middenveld en marktpartijen vorm geeft aan essentiële functies binnen de digitale publieke ruimte - op een manier die publieke waarden, zoals transparantie, democratische controle en veiligheid, op duurzame wijze borgt. Stichting PublicSpaces ontleent haar bestaansrecht aan het bij elkaar brengen van maatschappelijke, publieke en private organisaties om uitdagingen rondom een digitale publieke ruimte op basis van publieke waarden te begrijpen, oplossingen te ontwikkelen en op te schalen, en kennis te delen. Een voorbeeld daarvan zien we in het programma 'TheNextSocials', waarin samengewerkt wordt aan de ontwikkeling van een systeem van interoperabele, decentrale sociale mediaplatforms dat aansluit op Europese ontwikkelingen.
Herprogrammeer de Overheid	Herprogrammeer de Overheid geeft het belang van randvoorwaarden voor de bouw van digitale infrastructuur. Zij pleiten voor oplossingen voor het onzekere ontwikkelproces van digitale producten, de afhankelijkheid van Amerika waar het gaat om cloud en hosting en de inkoop- en aanbestedingsregels. Herprogrammeer de Overheid richt zich op de vraag hoe je binnen de overheid software bouwt die de burger écht centraal stelt, en welke randvoorwaarden nodig zijn om dat slagvaardig en betaalbaar te realiseren. Zij bouwen als stichting zelf mee aan digitale infrastructuur binnen de overheid en weten dus uit ervaring hoe moeilijk dat nu is.